

Hlavní promluva Sv. otce při generální audienci

Ježíš - očekávaný ženich

1. Podle koncilního dekretu "Perfectae caritatis" řeholníci "všem věřícím připomínají podivuhodný sňatek, který byl ustanoven od Boha a plně se zjeví v příštím věku, totiž spojení církve s Kristem jako jediným ženichem". Právě v tomto sňatku spočívá základní hodnota panenství či celibátu pro Boží království. Proto se také mluví o Bohu zasvěcené čistotě.

Pravdivost tohoto sňatku potvrzuje nemálo výroků z Nového zákona. Připomeňme si, že již sv. Jan Křtitel označuje Ježíše jako ženicha, který má nevěstu, tj. lid, přicházející, aby přijal jeho křest, zatím on, Jan se považuje za ženichova přítele, jenž je s ním, naslouchá mu a "srdečně se raduje ze ženichova hlasu". Je to svatební obraz, který používal již Starý zákon, aby vyjádřil těsný vztah mezi Bohem a Izraelem. Používali jej hlavně proroci po Ozeášovi, aby velebili tento vztah a připomínali ho nevěrnému lidu. Ve druhé části knihy Izaiášovy obroda Izraele se znázorňuje jako usmíření nevěrné nevěsty s ženichem. Představa tohoto obrazu se v izraelském náb. cítění projevuje i v Písni písní a ve 45. žalmu. Jsou to svatební zpěvy jako předzvěst sňatku s Králem-Mesiášem. Vykládaly je tak židovská i křesťanská tradice.

2. V této souvislosti s tradicí svého lidu Ježíš si přivlastňuje tento obrat a prohlašuje, že on sám je předpovězený a očekávaný ženich - Mesiáš. Stejně tak používá tento obraz a výrazy, aby vysvětlil, co znamená království, které lidem přináší: "S nebeským královstvím je to jako s králem, které vystrojil svému synovi svatbu. Přirovnává své učedníky k ženichovým druhům, kteří se radují z jeho přítomnosti a budou se postit, až jim bude ženich odňat. Je dobře známo i podobenství o 10 pannách, které očekávají ženichův příchod na svatební hostinu; anebo o služebnících, kteří musí zůstat bdělí, až se pán vrátí ze svatby. Možno říci, že v tomto smyslu je významný i první zázrak, který Ježíš vykonal v Káni Galilejské právě při svatební hostině.

Tím, že sám sebe označil za ženicha, Ježíš vyjádřil i smysl svého vstupu do dějin; přišel, aby uskutečnil sňatek mezi Bohem a lidstvem, jak to předpověděli proroci, aby uzavřel novou úmluvu jako Bůh se svým lidem a aby vлил do lidských srdcí nový dar Boží lásky a dal jim zakusit radost. Jako ženich vyzývá i k odpovědi na tento dar lásky; všichni jsou povoláni, aby odpověděli na lásku láskou. Od některých žádá plnější, silnější, radikálnější odpověď, tj. panenství či celibát pro Boží království.

3. Je známo, že i sv. Pavel přijal a rozvinul obraz Krista - ženicha, jak jej naznačil Starý zákon a jak jej přijal za svůj i Ježíš ve svém kázání a při výchově učedníků, kteří měli založit první obec věřících. Těm, kdo uzavřeli manželství, apoštol sv. Pavel radí, aby rozjímal o příkladu mesiášského sňatku: "Muži, každý z vás ať má svou ženu rád, jako si Kristus zamiloval církev." Avšak i mimo tento zvláštní vztah k manželství sv. Pavel pohlíží na křesťanský život s vyhlídkou na spojení sňatkem s Kristem: "Připravil jsem vaše zasnoubení jedinému muži a musím vás přivést Kristu jako čistou Pannu."

Sv. Pavel si přál představit všem křesťanům Krista jako ženicha. Nelze však pochybovat, že tento Pavlův obraz čisté panny nachází své plné uskutečnění a nejvyšší význam v Bohu zasvěcené čistotě. Nejskvělejším vzorem je v tomto směru Panna Maria, která převzala to nejlepší ze svatební tradice svého lidu, ale neomezila se přitom na vědomí, že ona zvláště patří Bohu na sociálně-náboženské úrovni. Ideál Izraele jako nevěsty dovedla až k bezvýhradnému darování své duše a svého těla "pro nebeské království" v oné vědomě zvolené vznešené formě čistoty. Proto může koncil tvrdit, že v církvi se Bohu zasvěcený život uskutečňuje v hlubokém souladu s blahoslavenou Pannou Marií, kterou církevní učitelský úřad předkládá jako "nejdokonalejším způsobem zasvěcenou osobu".

4. V křesťanském světě vzešlo nové světlo z Kristova slova a z příkladného Mariina zasvěcení se. Toto světlo brzy poznaly první obce věřících. Vztah ke snoubeneckému spojení

Krista s církví dodává i manželství jeho nejvyšší důstojnost. Zejména svátost manželství umožňuje manželům vstoupit do tajemství Kristova spojení s církví. Slib panství či celibátu však umožňuje Bohu zasvěceným osobám účast na tomto spojení přímějším způsobem. Zatímco manželská láska dospívá ke Kristu - ženichovi lidským (manželským) spojením, panenská láska přichází ke Kristově osobě přímo bezprostředním spojením s ním bez prostředníků: čili je to duchovní, skutečně kompletní a rozhodný sňatek. Tak v osobách, jež slibují Bohu zasvěcenou čistotu a žijí podle ní, církev uskutečňuje co nejplněji své spojení nevěsty s Kristem - ženichem. Proto je třeba říci, že panenský život má své místo v srdci církve.

5. Stále v duchu evangelního a křesťanského pojetí je třeba připojit, že toto bezprostřední spojení s ženichem je již okoušením nebeského života, pro který bude příznačné nahlížení na Boha a styk s ním bez prostředníků. Jak učí II. vat. koncil, Bohu zasvěcená čistota “připomíná podivuhodný sňatek, který byl zřízen od Boha a plně se zjeví v příštím věku”. V církvi tedy stav panství či celibátu má i eschatologický význam jako zvláště výrazný projev toho, že dotyčná osoba patří Kristu jako jedinému ženichovi, k čemuž plně dojde až na onom světě. V tomto smyslu můžeme chápat Kristova slova o životním stavu vyvolených po tělesném vzkříšení: “Ti se pak už nežení ani nevdávají; už přece nemohou zemřít, jsou totiž rovni andělům, jsou Boží děti, neboť jsou účastní vzkříšení.” Stav Bohu zasvěcené čistoty navzdory temnotám a obtížím pozemského života je předzvěstí spojení s Bohem v Kristu, k němuž dospějí vyvolení v nebeské blaženosti, až bude dokonalé zduchovnění vzkříšeného člověka.

6. Považujeme-li toto nebeské spojení s Kristem - ženichem za cíl, lze pochopit i hlubokou blaženost Bohu zasvěceného života. Poukazuje na ni i sv. Pavel, když říká, že kdo neuzavřel sňatek, je starostlivý o věci Páně a není rozdělen mezi svět a Pána. Jde však o blaženost, která nevyklučuje oběť a nezprošťuje od ní, protože zasvěcený celibát vede i k odříkání, čímž se dotyčný člověk více připodobňuje ukřižovanému Kristu. Sv. Pavel výslovně připomíná, že ženich Ježíš Kristus vydal ve své snoubenecké lásce sám sebe za oběť pro svatost církve. Ve světle kříže chápeme, že každé spojení s Kristem - ženichem je závazkem lásky k Ukřižovanému, poněvadž ti, kdo skládají slib Bohu zasvěcené čistoty, vědí, že jsou určeni k hlubší účasti na Kristově oběti za vykoupení světa.

7. Stálý ráz snoubeneckého spojení Krista s církví je vyjádřen i definitivní hodnotou slibu Bohu zasvěcené čistoty v řeholním životě. “Toto zasvěcení je tím dokonalejší, čím lépe ony pevné a trvalé závazky představují Krista nerozlučně spojeného se svou snoubenkou, církví.” Nerozlučitelnost spojení církve s Kristem - ženichem, na němž se získává účast slibem darování se Kristu v panenském životě, je též základem stálé hodnoty věčných slibů. Možno říci, že tyto sliby jsou absolutním darem tomu, jenž sám je absolutní. Dává to najevo sám Ježíš, když prohlašuje, že “žádný, kdo položí ruku na pluh a ohlíží se za sebe, není způsobilý pro Boží království”. Toto evangelní slovo osvětluje tedy i stálost a věrnost závazku řeholního života.

Svědectvím, jež vydávají o své věrnosti Kristu, Bohu zasvěcené osoby podporují i věrnost manželů v manželství. Úkol poskytovat tuto oporu vyplývá i z Ježíšova výroku o těch, kteří se manželství zřekli pro Boží království. Ježíš tím chce ukázat, že není nemožné zachovávat nerozlučitelnost manželství, o níž předtím mluvil a jak namítají jeho učedníci, protože existují i osoby, jež s pomocí Boží milosti žijí mimo manželství v dokonalé zdrženlivosti.

Je tedy vidět, že Bohu zasvěcený celibát a manželství, aniž by si navzájem odporovaly, jsou spojeny v Božím plánu. Jsou společně určeny, aby dávaly lépe najevo spojení mezi Kristem a církví.

Radio Vaticana 23.11.84

Myšlenka na neděli

Radost z Boha

Všimněme si opět jednoho znamení času: Tragický jev užívání omamných jedů, drogová závislost, narkomanie. Nechme promluvit hlas ze světa. V komentáři k filmu Pavučina je citován psycholog Dr. E. Urban: “V každé společnosti je tolik narkomanů, kolik si jich vytvoří a kolik jich zasluhuje. Jde o symptom zdravotního stavu společnosti a trest za její chyby. Je na těch, kdo řídí společnost, aby život v ní uspořádali tak, aby z ní lidé nemuseli unikat, aby mohli pracovat bez stimulací a odpočívat bez sedativ” (Film a doba 9/87).

K tomu chceme dodat: Je také na nás, na těch, kdo patří Kristu a jsou v jeho službách, aby se stali zřetelným a přesvědčivým ukazatelem směru. Abychom místo pochybného obsahu tablet a injekčních ampulek dovedli nabídnout a předat pravý lék, který nedává jen chvilkovou euforii, za kterou člověk platí rozpadem osobnosti a bídnou smrtí - ale trvalý, reálný stav životní radosti.

I toto znamení času je svědectvím o tom, že člověk zoufale hledá štěstí a radost. Nenajde-li pravou, oddá se falešné.

Je zajímavé, že dnešní lékařská věda dovede člověku pomoci od bolesti. Existuje celá škála léků od lehkých analgetik až po morfium pro těžce trpící. Není však v moci vědy dát člověku radost. Jak získáme radost? Jak splníme dnešní výzvu: Bratři, radujte se, opakujte, radujte se! Panna Maria nám napoví: Mé srdce jásá v Bohu, mém Spasiteli.

Zde je klíč. Radost nikdy nehledejme v sobě samém, v jiných lidech, ve věcech. To vše jsou zdroje, které se snadno a rychle vyčerpávají. Trvale se lze radovat jen v Bohu, skrze Něho a z Něho. On je radost dokonalá, bezedná, nevyčerpateľná. Všechny ostatní druhy radosti jsou příliš prchavé, nespolehlivé, laciné, mnohdy křečovitě.

Pamatujme si, že pravá radost je až za bolestí, za vším, co musí člověk protrpět a překonat. Není laciná, ale vzácná, protože draze vykoupená.

Abychom ji měli, musíme ji čerpat tam, kde opravdu je. Zdrojem je Bůh, který je stále otevřen našim potřebám a ochotně a štědře dává člověku víc, než žádá a zasluhuje. (Příklad ze života: Auto zastaví u benzínové pumpy, tankuje 2-3 minuty, a z toho, co načerpá, může ujet stovky kilometrů a řadu hodin. Bez tohoto čerpání by se zastavilo a nemohlo dál.) Zkusme častěji v životě zastavit a načerpat u Boha. Krátce a intenzivně. Nebo déle a o to volněji.

Můžeme si dát konkrétní rady pro svátost smíření.

- Soustřed' se na myšlenku, že ke zpovědi nelze přistoupit povrchně a zvykově. Když čas od času zajdeme do čistírny s oblekem, platíme přiměřenou cenu za práci a chemikálie, kterých bylo použito. Ale když nám Bůh obnoví duši, neomyje ji vodou nebo saponátem, ale vlastní krví. (“Toto je kalich mé krve, která se prolévá... na odpuštění hříchů!”) To, že mohu povstat obnoven, to, že mohu žít - je, Pane, za cenu krve, která teče z tvého ukřižovaného těla. Toto zjištění je šokující, a pokud se nás pokaždé nezmocní drastické vědomí, za jakou cenu jsme očištěni, pak nepřístupujeme ke svátosti smíření tak, jak je zapotřebí.

- Po rozhršení naopak by člověk neměl odejít z kostela dříve, než se ho zmocní radost. Osvobozující radost z odpuštění, u zdravení své minulosti. Člověk uvěří tomu, že ho Bůh miluje, obnovuje, zachraňuje. Není tu nic, co by mě, Pane, tížilo, jsem lehký, šťastný, Tvůj. Prodloužit si co nejvíce tyto chvíle. Zaplavit touto radostí celé své bytí. Ucítit ji až “do vlásečnic” sebe sama. Neošidit se o tento dar. Načerpat ho do zásoby pro příští dny. Vracet se k této jistotě neustále.

Mnozí lidé jako by ani neuvěřili tomu, co se vlastně s nimi stalo. Odcházejí jen o málo jiní, než přišli. Ochuzují nejen sebe, ale i Boha. Jak by vám bylo, rodiče, kdybyste viděli své děti zasmušilé, jak se zbytečně trápí nad něčím, co už dávno neplatí. Jak vám nevěří... A naopak, budete mít radost z jejich radosti. Když nás Bůh obnoví svou láskou a vykoupá nás ve svém jasu, měli bychom i my Jemu poděkovat a dát darem svou radost, radost dítěte, které je šťastné v Něm.

A ti, kteří mu vyznali těžké hříchy nebo břemena nahromaděná za delší dobu své minulosti, by měli všichni dostat za pokání, aby se po celý život vraceli k větě: “Komu se víc odpustilo, ten bude víc milovat.” Přesně toto řekl Pán jedné velké hříšnici.

Vnitřní, hluboká, opravdová radost je poznávacím znamením křesťana. Jistě i v nás občas

vyvstanou různé depresivní stíny, starosti nebo smutek, ale je třeba rychle a nejkratší možnou cestou proniknout zpět na výsluní Boha.

Dej, Pane, ať tuto radost nalezneme, ať se k ní proboujeme nebo i protrpíme. Jen když ji budeme mít: pro sebe, pro druhé - i pro Tebe. Vždyť i Ty budeš mít radost z radosti těch, které miluješ.

Josef Hrdlička

Poselství královny míru

Medžugorje, 25.11.1994

Drahé děti!

Dnes vás zvu k modlitbě. Jsem s vámi a všechny vás miluji. Jsem vaše Matka a přeji si, aby vaše srdce byla podobná mému Srdci.

Bez modlitby nemůžeme žít a říkat, že jste moji. Modlitba je radost. Modlitba je to, co si lidské srdce přeje. Proto se přiblížte mému Neposkvrněnému Srdci a objevíte Boha. Děkuji vám, že jste přijali mou výzvu!

Jan Král

Svatý Mikuláš

Biskupe
svatý Mikuláši
příklad tvé lásky
štedře snášíš
za okna duší
Boží dar
Vcházíš i dveřmi
zavřenými
rozdáváš dary
dary víry
aby svět bližní
miloval
Děkuji
svatý Mikuláši
otvírej okna
době naší
aby v ní soucit
panoval

12. prosince

Sv. Jana Františka de Chantal, řeholnice, se narodila r. 1572, provdala se za šlechtice de Chantal a zbožně vychovala svých šest dětí. Po mužově smrti pod duchovním vedením sv. Františkem Saleským šla rychle duchovní cestou a dala základ kongregaci sester Navštívení Panny Marie. Zemřela r. 1641.

Maria a tajemství bolesti (Mk 15,21-26)

Znáte tu bajku o člověku, který si nařikal na své životní trampoty, na svůj kříž? Přišel se svými nářky až k Pánu Bohu. "Já vím, že každý člověk musí nést těžký kříž. Ale ten, cos dal mně, je příliš těžký, neunesu ho!" Tak ho Pán Bůh zavedl do obrovského skladiště, kde bylo bezpočet nejruznějších křížů. Ať prý si vybere, který by mu nejspíš vyhovoval. Člověk chodil, potěžkával, zkoušel kříž za křížem. Jeden byl moc velký, jiný moc těžký, ten zas měl moc ostré

hrany. Žádný se mu nehodil. Až konečně našel jeden, kterého si předtím nevšiml. Zkusil ho, a vida, ten byl tak ještě ze všech nejsnesitelnější. “Ten si беру, Pane Bože, jestli smím.” - “Bodejť bys nesměl,” usmál se Pán, “vždyť je to ten tvůj, na které sis tak naříkal.” Člověk zahanbeně poděkoval, naložil si svůj staronový kříž a nesl ho už bez nářku dal.

Víme, co se míní tím křížem, a proč každý člověk musí nějaký nést. Ten kříž je bolest, utrpení. A bolest patří k člověku jako tělo k duši. Má své domovské právo na celém světě a v každém lidském srdci. Dřív nebo později, řidčeji nebo častěji přijde na každého z nás. A je mezi námi pramálo takových, aby se neptali: “Proč vlastně trpím?” A ještě častěji: “Proč trpím zrovna já?”

Bolest je a zůstane jedním z tajemství života. Mnozí lidé si kladou otázku, proč Bůh, který je přece dobro samo, může dopustit, aby na světě, který stvořil, bylo stále tolik žalu a utrpení.

Bolest je tajemstvím života. Věřící si to tajemství uvádějí do souvislosti s dědičným hříchem. Vzpomenou si na své hříchy osobní a řeknou: Utrpení je trest. Jenže zas tu narážíme na nesrovnalosti. Jak to, že mnozí lidé, kteří provokativně žijí v samých hříších, jsou ušetřeni bolesti mnohem víc než lidé hodní, skromní, trpěliví?

Ne, touto cestou tajemství bolesti na kloub nepřijdeme. Křesťan ví o své hříšnosti a dovede si leckteré své trampoty dát do souvislosti se svými vinami. Ale podstatnější a pro křesťana příznačnější je ptát se místo: za co trpím? - spíš takto: za jakým účelem, k jakému cíli trpím?

Do takového řádu je zasazeno nevýslovné utrpení Kristovo: utrpení pro spásu druhých, nás všech. A jen v tom řádu se dá pochopit i utrpení Ježíšovy matky Marie. Ona, ač nejdokonalejší Boží tvor, ač bez hříchu, nebyla ušetřena bolesti. Trpěla víc, trpěla hlouběji než kterýkoliv hříšník, než kterákoli matka lidských synů. Trpěla jako spolutrpitek Kristova. Jako podílnice na Kristově vykupitelském utrpení. Proto: “Stabat mater dolorosa juxta cruce[m]” - stála Matka bolestná pod křížem. Stála. Rozrytá bolestí do dna duše, ale nezlomená, ne zoufalá. Obětuje svou bolest matky spolu s bolestí a smrtí svého Syna - za spásu lidstva. Nadlidskou bolest bezhříšného, božského syna i lidskou bolest matky bez hříchu - za nás hříšné, abychom byli zbaveni utrpení věčného. Vyvrcholuje tu oběť, kterou vykonala jako obřad, když obětovala Syna v chrámě. Ona už v srdci viděla i tehdy pod křížem, jaká je odpověď na tajemství bolesti. Že bolest je křtitelnicí, z níž má duše vyjít obnovena, projasněna, zmoudřelá a vidoucí. Že bolest je kříž, na kterém umíráme spolu s Kristem (jak říká sv. Pavel, Ga 2,20) za sebe samy i za druhé, abychom i my i ti druzí s Kristem vstali z mrtvých. Až jednou vstaneme z mrtvých nadobro a navěky.

Takové je asi tajemství bolesti: tajemství vítězné. Což ale neznamená, že bychom měli bolest zbožňovat, propadat její tyranii, zříkat se radostí. Už dokonce ne, že bychom ji měli rozmnožovat, ať u sebe nebo u jiných. Naopak, docela naopak! Každá bolest, kterou zmírníme u druhých, ať skutkem či jen útěšným slovem účasti, je už jedním takovým zmrtvýchvstáním. Je podílem na Kristově vítězství nad bolestí a smrtí. Ale tam, kde se bolest zmírnit nedá, kde ji neodstraní ani armády vědců, ekonomů a psychologů, tam zbývá jedině: snášet ji statečně a trpělivě. S důvěrou v Boha, který jediný zná všeho příčinu a důvod - i smysl a cíl.

V tom kéž nám pomáhá právě ta, která v bolestech stála pod křížem, která chovala na klíně mrtvé tělo Ukřižovaného. A která jako Královna mučedníků nese dodnes a do skončení věků všechnu lidskou bolest s námi.

Mons. Ladislav Simajchl

Kámen, který stavitelé zavrhli

K 140. výročí vyhlášení dogmatu o Neposkrvněném Početí

V noci 12. června 1881 byl Řím svědkem nepředstavitelného zmatku. Před třemi roky zemřel papež Pius IX. Jeho přáním bylo, aby byl pohřben v kostele sv. Vavřince. Až dosud odpočíval v bazilice sv. Petra. Onu noc měly být jeho tělesné pozůstatky přeneseny do chrámu sv. Vavřince. Ale lůza, která nenáviděla církev, napadla strašným způsobem smuteční průvod a na

mostě přes Tiberu pod Andělským hradem se dokonce pokusila svrhnout papežovu rakev do řeky. Doprovod ji chránil s nasazením vlastního života a teprve po několika hodinách za stálé ochrany se podařilo dorazit do chrámu sv. Vavřince.

35 let před tím prožíval Pius IX. noc, která mu také nedopřála klidu. Musel se tehdy představit jásajícím davu jako nově zvolený papež, aby přijal jeho pocty.

Kdo byl tento papež, který řídil církev svatou po dobu 32 let v jednom z nejdelších pontifikátů? Nebyl celý jeho život poznamenán přechodem od moci k bezmocnosti? Narodil se 13. května 1792 v hraběcí rodině Mastai-Feretiů v Senigallii. Byl pokřtěn na jméno Jan Maria a jeho zbožná matka jej již jako kojence zasvětila Bolestné Panně Marii těmito slovy: “Maria, jako jsi kdysi přijala Miláčka Páně místo svého Syna, tak přijmi za svého syna zde toto dítě. Tobě jej zasvěcuji a bezvýhradně obětuji.” - Tak se stal malý Jan Maria skutečným světcem své nebeské patronky. Díky příkladu svých rodičů, především své matky, byl Pius IX. již jako dítě a jako mladík hluboce zbožný a vyznačoval se především niternou úctou k Matce Boží. Jeden starý životopis ho označoval za “chlapce s andělskou zbožností”.

Je třeba poznamenat, že Pius IX. již jako dítě trpěl epileptickými záchvaty a byl velmi slabé tělesné konstituce.

Když se chtěl stát příslušníkem papežské čestné gardy, byl odmítnut. Tehdejší papež Pius VII. mu osobně sdělil tuto smutnou zprávu. Jan Maria nato zvolal: “Co si počnu, zavírají se mi všechny životní dráhy, já nemám před sebou žádnou budoucnost. Jsem ztracen.” Pius VII. jej otcovsky těšil: “Uklidněte se, můj synu, člověk může být vždycky nějak užitečný, když se obrátí k Bohu a je ochoten plnit jeho vůli. Kdo ví, zda vám nezavřel tuto životní dráhu, aby si vás zachoval zcela pro sebe. Řekněte mu: Můj Bože, vezmi si mě takového, jaký jsem. Použij mě, k čemu chceš. Jen nedovol, aby můj život probíhal před tvým zrakem bez užítku. Bůh nikdy není hluchý k takovým prosbám. Miluje vás a vyslyší vás tím spíše, když Maria, která je vaší matkou a jejíž jméno nosíte, přednese Bohu vaše prosby. Hleďte u ní své útočiště!”

Někteří životopisci uvádějí, že Pius IX. žádal o přijetí v jednom klášteře v Romagně, ale i tam byl pro svůj zdravotní stav odmítnut. Když později jako papež navštívil tento klášter při jedné vizitaci, pozdravil opata, který jej tehdy odmítl, těmito slovy žalmisty: “Kámen, který stavitelé zavrhli, stal se kvádem nárožním” (Žl 118,22). Pohotový, ale pokorný šedinami pokrytý opat odpověděl následujícím veršem: “Řízením Božím se tak stalo, a je to podivuhodné v našich očích.”

Mladý hrabě Mastai si vzal k srdci otcovskou radu Pia VII. a hledal útočiště u milé Matky Boží. Putoval do Loreta a modlil se. “Mario, Matko Kristova a matko moje, Uzdravení nemocných, oroduj za mne. Již na matčině hrudi jsem ti byl zasvěcen, zachraň, zachraň mne. Vypros mi zdraví, otevři mi cestu ke kněžství a já budu hlásat tvou chválu, Neposkvrněná, bez hříchu počatá. Budu hlásat tvou chválu, nakolik mi to dovolí moje slabá ústa.” Maria byla věrnou přímluvkyní u Božího trůnu, papež Pius IX. byl ze své choroby vyléčen.

Z hluboké vděčnosti Bohu a Marii vzpomínal Pius IX. na tuto svou pouť do Loreta a označil ji později za uzdravující pramen, z něhož obdržel dar úplného uzdravení a ještě větší milost, povolání ke kněžství a všechny ostatní milosti v přehojné míře.

Absolvoval v Římě teologická studia a v r. 1819 obdržel kněžské svěcení. Svou primiční mši sv. sloužil v nejnepatrnějším Božím domě Věčného města - v kostele sv. Anny de Falegnami. Slavil ji tím nejprostším způsobem a byl obklopen asi stovkou chudých sirotků. V dalších letech měl být ředitelem domova Tata Giovanniho pro sirotky.

V r. 1827 se stal spoletským biskupem, 1830 arcibiskupem v Imole, v r. 1840 obdržel od Řehoře XVI. kardinálský purpur. Z konkláve v r. 1846 vyšel hrabě Giovanni Maria Mastai jako papež. Z úcty ke svým předchůdcům na Stolci Petrově, Piu VI. a Piu VII. přijal jméno Pius a byl tak devátým nositelem tohoto jména v dějinách církve.

Byl tehdy nejen Náměstkem Kristovým na zemi, ale také hlavou tehdejšího církevního státu, který nelze srovnávat s dnešním miniaturním Vatikánským městem. Tato světská moc byla

v 19. století stále více ohrožována italským vlasteneckým hnutím. Ale ani jinak nepanovalo v minulém století nijak příznivé klima pro katolickou církev. Již Francouzská revoluce způsobila mnoho strádání, neboť vyvolaná vlna Rozumu a Víry v pokrok z nastávající průmyslové revoluce, nově vzniklý darwinismus a klíčící socialismus zpochybňovaly nauku, moc a úlohu církve a dokonce vystupovaly bojovně proti ní.

V revolučním roce 1848 odmítl papež Pius IX. účastnit se italského osvobozovacího boje a musel prchnout z Říma do Gaety, odkud se mohl vrátit do Věčného města v roce 1850. V r. 1867 vtrhl Garibaldi se svými přívrženci do papežského státu, jehož zánik byl dokonán teprve po vypuknutí německo-francouzské války, protože francouzští vojáci, které poslal Napoleon II. na ochranu Svatého otce, byli odvoláni do Francie. V červnu 1871 se stal Řím hlavním městem Italského království. Pokud by byl Pius IX. jen panovníkem církevního státu a církev byla jen tímto církevním státem, mohlo by se po pravdě říct, že pontifikát tohoto papeže byl pouze přechodem od moci k bezmocnosti. Ale Pius IX. byl právě papežem a všechno to, co bylo řečeno o pádu světské moci, ztrácí význam ve srovnání s oním vývojem, který církev zaznamenala na poli rozvoje náboženství a duchovní moci Apoštolského stolce právě pod vedením tohoto papeže.

Hlavním úkolem papežovým bylo rozšíření církve. Tak bylo založeno 29 arcibiskupství a 129 biskupství. Papež podporoval výzkumy a objevy věd o starověku. Za jeho pontifikátu vzniklo více než sto nových náboženských sdružení.

Ale ještě významnější opatření pro rozšíření Kristova království byla starostlivost Svatého otce o čistotu a rozvoj zjevených pravd víry. 1864 se objevil seznam 80 již dříve odsouzených bludných učení. Pius IX. odsoudil mezi jiným liberalismus, komunismus a tajná sdružení zednářského typu. Jeho snahou bylo postavit hráz proti sekularizačnímu procesu a novodobé ateizaci.

Na 1. vatikánském koncilu bylo vyhlášeno dogma o papežské neomylnosti ve věcech víry a mravů.

Pius IX. byl, jak jsme viděli, od dětství velkým ctitelem Panny Marie, a je tedy zcela nabitelné, že mu obzvláště leželo na srdci učení o Neposkvrněném Početí Panny. 8. prosince 1854 vyhlásil Pius IX. slavnostně za dogma to, co již dávno bylo v církvi předmětem živé víry, totiž že Ježíšova Matka, právě proto, že je Matkou Božího syna, byla od prvního okamžiku svého bytí uchráněna od dědičného hříchu. Již v r. 1848 poslal papež z Gaety biskupům list s dotazem, jak věřící lid uctívá Neposkvrněné Početí. Biskupové potvrdili horlivost v úctě k Neposkvrněné i úctou věřícího lidu a přiložili prosbu o definování tohoto článku víry.

Toto dogma bylo však také osobní papežovou záležitostí, neboť měl tolik co děkovat Panně Marii. V jeho dogmatizační bule INEFFABILIS DEUS z r. 1854 čteme: “Jakmile jsme byli bez naší zásluhy z úradku Boží Prozřetelnosti pozdvíženi na učitelský stolec sv. Petra... pokládali jsme za svou svatou povinnost v souladu s naší velkou od dětství pěstovanou úctou... k nejsvětější Panně a Matce Marii udělat všechno, co si církev přeje, aby se rozšířila úcta k nejsvětější Panně...” Za účasti více než 200 biskupů prohlásil papež učení o Neposkvrněném Početí Panny Marie za článek víry jakožto pravdu zjevenou Bohem.

Na konci buly vyjadřuje papež přání a nadějí, že na “přímluvu Neposkvrněné bude církev vzkvétat od moře k moři, od velké řeky až do končin země.” Doufá rovněž, že přinese zarmouceným radost, ohroženým pomoc a... všechny bloudící přivede zpět na cestu pravdy a spravedlnosti a že bude jedno stádo a jeden pastýř.”

7. února 1878 překvapila církev zpráva o smrti Pia IX., i když byl již pokročilého věku. Žádný jiný papež minulého století nepožíval u věřících takové úcty jako tento. Ztráta světské moci a množství nepřátelství vůči církvi jen posílily věrnost věřících vůči hlavě církve. Mělo by být naší záležitostí, abychom usilovali a modlili se za blahořečení tohoto papeže-trpitele a zářícího ctitele Panny Marie. Platí o něm plně slova apoštola Petra, který ve svém prvním listě píše: “Pečujte o Boží stádo vám svěřené (...). Nebud'te vládci svých obcí, ale vzory pro své stádo.

Až se zjeví nejvyšší pastýř, obdržíte věnec nehynoucí slávy” (1 Pt 5,22n).

-la-

Kanonizace Sarkandra?

Pro katolíky kanonizace Sarkandra v žádném případě není spojena se snahou vyvolávat problematické vztahy mezi křesťany různých vyznání. V různých novinách a prohlášeních sice čteme, že jméno Jana Sarkandra se spojuje s násilnou rekatolizací země, nebo že dokonce je J. Sarkander představitelem protievangelické misie. Autoři takových výroků asi zapominají, že Jan Sarkander byl umučen před Bílou Horou. Teprve po ní se dá hovořit o rekatolizaci.

I před Bílou Horou se bohužel dělo dost násilí, kdy celé obce byly nuceny přijmout jednou katolického a jindy evangelického faráře, ale v té době to byla záležitost šlechty, která se řídila podle zásady prosazované protestanty: Cuius regio, eius religio (Čí panství, toho náboženství). Tvrzení (Telegraf 22.11.1994), že Jan Sarkander je podle většiny historických rozborů nepochybně reprezentantem násilné rekatolizace, na níž se sám podílel a přispěl k likvidaci bratrských sborů na Moravě, je přinejmenším nepodložené či mylné. Z historických materiálů se nepodařilo nikde dokázat, že by zlikvidoval nějaký bratrský sbor. Například v Holešově vyhnal baron Lobkovic protestantského faráře a pozval katolického, kterým se stal Sarkander, ale až za sedm měsíců. Vyčítal mu tedy, že vyhnat faráře protestantského není čisté. Jestli získával jinověrce jako člověk pokojný, dobrého života i příkladu (jak se píše v žádosti kroměřížského purkmistra a radních kardinálu Dietrichštejnovi o jmenování Sarkandra za děkana do Kroměříže) se někomu nemusí líbit, ale nemůže mu to vyčítat.

Sarkander žil v době nábožensky a politicky velmi složité a stal se obětí doby jako mnozí jiní, kteří trpěli za katolictví či protestantství, politiku, či podezření z čarodějnictví. Sarkander však vyniká jako mučedník hrdinskými ctnostmi. Neznám případ, že by se někdo při daleko menším mučení nezlomil. Všichni byli ochotni se přiznat za hrozných bolestí i k tomu, co nedělali. Jan vydržel, jak ukazují věrohodné zápisy z výslechů a mučení. Sílicí utrpení jej připoutává k Bohu. Modlí se, nikoho neproklíná, není vidět žádnou známku nenávisti k těm, kteří ho mučí. To je velikost, která nás uchvacuje. Zvláště v době totality byl pro mnohé z nás Jan Sarkander vzorem a příkladem, jak se chovat při komunistických výsleších. Tam rostl náš vztah k němu. Jestli jsme díky jeho příkladu a snad i jeho příměsí mnozí obstáli v těžkých zkouškách minulosti, není možné, abychom na něj zapomněli dnes, když máme svobodu.

Sarkander má určitě co říci právě dnešní době. Jako oběť náboženských sporů a válek je pro nás výzvou k dialogu. Jako oběť za věrnost povinnosti (dodržení zpovědního tajemství) a svému svědomí je aktuálním vykřičníkem pro dnešní dobu, která upřednostňuje pragmatismus a utilitarismus, hodnocení podle stupně příjemnosti. Mimořádnou věrností modlitbě (když má vykloubené ruce, obrací listy modlitební knihy jazykem, ale stále pokračuje), ukazuje věřícím, kde se dá čerpat síla k hrdinské věrnosti i lásce k nepřítelům. Katolíkům ukazuje jako mučedník zpovědního tajemství na cenu této svátosti.

Kanonizace Sarkandra není proti nikomu. Katolíci chápou úsilí o kanonizaci jako projev vděčnosti nejen za dobrý příklad, který povzbuzoval v těžkých dobách, ale i za zázračné uzdravení, které se stalo v polském Skočově v minulých letech. Mezinárodní lékařská komise uznala nemožnost přirozeného uzdravení a církve po dlouhých jednáních zázrak potvrdila. Katolíci berou kanonizaci jako Boží dar přítomné době, jako dar, který zavazuje k uskutečnění zmíněného odkazu.

Jan Graubner

Manila se blíží

Drazí mladí,

srdečně vás zdravíme ze Sekce pro mládež. Chceme vás informovat o velké události, která

se rychle blíží a jistě se dotkne mnoha mladých z celého světa.

Jak jistě víte, stalo se velmi dobrou tradicí, že Svatý otec se setkává s mladými každé dva roky na světových setkáních. Opět se naplnil čas a bude tu co nevidět další světový den mládeže, v pořadí již desátý. Tentokrát se setkání uskuteční poprvé na asijském kontinentu a to v Manile na Filipínách. Jelikož se přesuneme k protinožcům, bude mít setkání velmi neobvyklý termín 10.-15. ledna 1995, zatímco ostatní setkání probíhala kolem 15. srpna (na svátek Nanebevzetí Panny Marie).

Od nás pojedou na setkání několik mladých, kteří nás budou o všem podrobně informovat. Navíc každá diecéze připravuje na večer v sobotu 14. ledna (předvečer slavnosti na Filipínách) program, abychom společně se Svatým otcem a mládeží světa mohli prožít setkání s Ježíšem Zmrtvýchvstalým uprostřed našeho společenství. Jak řekl Sv. otec: “Máme možnost stejně jako učedníci ‘uvidět’ - což znamená také uvěřit a poznat, téměř se ‘dotýkat’ - zmrtvýchvstalého Pána. Touha ‘vidět Pána’ přebývá v srdci člověka odjakživa a neustále ho podněcuje, aby hledal jeho tvář. Také my, když se vydáme na cestu, vyjadřujeme tuto touhu.”

Podívejme se na chvíli do dnes již desetileté historie světových dnů mládeže. Poprvé se setkání uskutečnilo v srdci katolického světa, v Římě, v roce 1984 a hned na to i v roce 1985.

Pak v roce 1987 Buenos Aires, 1989 Santiago de Compostela (Španělsko), 1991 Czestochowa (Polsko), 1993 Denver (USA), 1995 Manila (Filipíny).

Všechny zbývající roky tedy 1986, 1988, 1990, 1992, 1993 byly světové dny mládeže na podnět Svatého otce slaveny v sobotu před Květnou nedělí v rámci diecézních setkání.

Každé setkání má své motto, jednu větu z Písma svatého, kterou se snažíme hlouběji poznat, uvést do svého života, zkrátka prožít na vlastní kůži.

Pro toto setkání papež vybral: “Jako Otec poslal mne, tak i já posílám vás.” (Jan 20,21)

Zkusme se vžít do toho, co prožívali apoštolové, kterým Ježíš dřív, než za nás zemřel, toto řekl. My jsme nyní ti apoštolové ve 20. století, které Ježíš posílá. My máme žít s mladými a všemi, kteří o bezmeznou Boží lásku ještě nic neslyšeli. My je máme milovat takovou mírou jako Ježíš, aby se v nás s Jeho láskou setkali. My máme možnost prožívat tu radost jako tehdy apoštolové, když mezi ně přišel Ježíš po zmrtvýchvstání. Setkání s Ním je proto pro každého z nás událostí, která dává člověku smysl, je pro něj převratem.

Do Manily sice pojedou jen někteří, ale světový den mladých je pro nás svátkem, ať jsme kdekoli. Proto nenechme tuto velkou příležitost uplatit, ale dobře se na ni připravujeme modlitbou a každodenním žitím lásky, aby pak všechno, co nám Svatý otec řekne, padlo v našem srdci do připravené půdy a mohlo začít růst.

(P. Miroslav Šimáček, Jitka Marková a Marie Březinová)

Co je Cézarovo - stát v Novém zákoně

Ani NZ nezná žádné propracované učení o státu. Novozákonní texty dotýkající se politického státního zřízení se vztahují vždy jen na jeho určitou historickou situaci.

O jakési nenucenosti, snad i provokativní lhotejnosti svědčí postoj Ježíše z Nazaretu ke státu. Žil a působil v zemi politicky a vojensky obsazené Římany, Izrael není jednotný v politickém chování a hodnocení římské politické moci. “Herodiáni” jsou přívrženci vládnoucího rodu Herodova. Jsou příznivě nakloněni císařskému Římu. Naopak tzv. “zeloti” tvoří hnutí odporu a politického disentu. Farizeové se snaží spíše přizpůsobit dané situaci římské okupace. Podle jejich přesvědčení prvořadý význam má věrnost Mojžíšovu zákonu, Tóře. Vedle nepřímých poddanských povinností platných pro všechny obyvatele impéria (jako jsou mýto, clo, dané z dědictví nebo prodeje atd.), se v okupovaných oblastech vymáhal zvláštní poplatek císaři, tzv. tributum. Tento poplatek byl - podobně jako sčítání lidu, soupis obyvatelstva, konkrétním znamením poddanosti povýtce - par excellence. Proto také Izraelité tento poplatek všeobecně nenáviděli. Zeloti dokonce prohlašovali, že je nutné odmítnout jej platit.

“Farizeové se radili, jak by mohli Ježíše při některém z jeho výroků přivést do úzkých.

Poslali své žáky, aby za ním spolu s herodiány zašli a řekli mu: Mistře, víme, že jsi opravdový člověk a že vpravdě učíš boží cestě, že se proto nestaráš, zda se to někomu líbí nebo nelíbí, neboť se neohlížíš na postavení člověka. - Pověz nám tedy, co myslíš: je dovoleno platit císaři daň, nebo to není dovoleno? Ježíš prohlédl jejich mrzkost a řekl jim: Proč mě zkoušíte, pokrytci? Ukažte mi peníz daně. Podali mu denár. Řekl jim: Či je tento portrét a nápis? Odpověděli: Císařův. Tehdy jim řekl: Dávejte tedy to, co je císařovo, císaři, a co je božího, Bohu.”

Mt 22,15 (Srv. Mk 12,13; Lk 20,21).

Dialektická nástraha spočívala v samotné historické situaci tehdejšího Izraele. Jestliže Ježíš odpoví, že z náboženského hlediska je placení daňového poplatku císaři dovoleno, hlásí se tím ke kolaborantům, národním i náboženským zrádcům. Postavil by se tím proti zelotům, proti izraelskému disentu. Kdyby však Ježíš odpověděl záporně ve shodě se zeloty, pak by ho přítomní herodiáni mohli udat jako protistátního buřiče. Ježíš nebyl ani kolaborant ani zelota. Stál mimo tuto nacionální politickou problematiku. Stál nad ní. Jeho “království”, vyhlášené v tomto světě, není “z tohoto světa”. To uznal i skeptik a politický pragmatik Pilát. Ježíš vylučoval důsledně z lidových i oficiálních představ očekávaného Mesiáše všechny nacionalistické a politické prvky. To se projevuje už v líčení mesiánských pokusů na poušti. Smyslem všech tří dějství tohoto líčení je odvrhnout nacionalistické a zpolitizované chápání mesiánského očekávání. Ježíš záměrně používal tradičně biblického výrazu Syn člověka a nikoliv politického označení Mesiáš. Je pravda, že označení Mesiáš přímo neodmítl. Když ho však označili za Mesiáše, vždy se ohradil a nepřál si, aby se o něm takto mluvilo. Příkaz zachovávat mlčení a výslovně ohrazení se vůči titulu Mesiáš vysvětluje, že Ježíš měl zcela jedinečné, nenacionalistické a nadpolitické, ryze náboženské a duchovní mesiánské vědomí. (S výrazem “syn člověka” se setkáváme v knize Danielově 7,13.)

Přirozenou hodnotu politických skutečností, státu, moci a národa Ježíš neodsuzuje ani nedémonizuje. Není teoretik anarchie. Dává jen neustále najevo, že jeho “království” se nalézá v odlišné rovině a v jiné perspektivě. Ježíšovo hlásání přicházejícího Království Božího překračuje národní rámec po všech směrech a nedá se redukovat ani na revoluční sociální, politickou ideologii. Všechny pozdější historické snahy integrovat křesťanství a církve do rámce jednoho národa, do jednoho politického hnutí, do jedné kultury nebo rasy znamenaly vždy smrtelné ohrožení. Žádný nacionalismus, ať už se jmenuje jakkoli, nemůže kvas evangelia spoutávat.

Nebude bez užítka zmínit se krátce o teologickém chápání politické moci u sv. Pavla. V listě k římské církevní obci apoštol Pavel vyžaduje od křesťana poslušnost vůči vládnoucí moci. Tento jeho text nikoliv náhodou se nachází mezi tématy “lásky k nepříteli” a “lásky k bližnímu”. Snad bychom mohli chápat Pavlovo doporučení poslušnosti jako konkrétní příklad tohoto tématického okruhu.

“Každý se má podřídit vrchnosti, která vládne. Vždyť není vlády, která by nepocházela od Boha. Ty, které jsou, od Boha jsou zřízeny. Když se tedy někdo staví proti vládě, staví se proti řádu, který dal Bůh. Kdo se tomu vzpírá, sám na sebe svolává trest. Když někdo vykonává vládu, není to na to, aby nahnal strach za dobré jednání, nýbrž za špatné. Chceš, aby ses nemusel bát vrchnosti? Jednej dobře a dostane se ti od ní pochvaly. Je to přece Boží služebnice pro tebe k dobru. Ale pácháš-li zlo, máš proč se bát, neboť nenosí nadarmo meč. Je to přece Boží služebnice, aby vykonávala Boží trest nad tím, kdo páchá zlo. - Proto je nutno se podřizovat, a to nejen z bázně před trestem, nýbrž i kvůli svědomí. Z toho důvodu taky platíte daně. (Kdo je vybírají), jsou od Boha tou veřejnou službou pověřeni, a právě to je jejich úkol. Dávejte každému, co mu patří: komu daň, tomu daň, komu clo, tomu clo, komu uctivost, tomu uctivost, komu čest, tomu čest” (Ř 13,1-7).

Je to silný, provokativní text. Býval často zneužíván. A dnes nezní našim uším sympaticky. A přece vyslovuje velkou pravdu. Každá zákonná vláda je “z Boží milosti, jak se říkávalo ve středověku. Všechna moc nakonec pochází od Boha (srv. Jn 19,11). Tento teologický princip vychází z přesvědčení, že Bůh je nejen pán celého světa, ale i vládce nad jeho dějinami. Stvořil

člověka ke své podobě a obrazu. Ustanovil, že lidé budou žít ve společnosti. O společné dobro se stará vláda. Když však některá vláda překračuje meze své moci a nařizuje nebo vyžaduje věci, které jsou proti přirozenému a Božímu zákonu, nejenže jí v tom můžeme odepřít poslušnost, ale přímo musíme. Když se ze státu vytratí spravedlnost a právo, co jiného je potom stát než společnost na páčání zločinů ve velkém, jak se vyjádřil už sv. Augustin. Je zajímavé si všimnout určitého realistického posunu v Pavlově “politickém” myšlení. Když už křesťané zakusili první pronásledování - “propter crimen laesae maiestatis” - v pozdějších listech Pavel mluví o světské vládě opatrněji. Vybízí už jen k modlitbám za ni, o poslušnosti však mlčí (srv. 1 Tim 2,1-3; Tit 3,1-3,8; 1 Pt 2,13-17).

Nikoliv jako příkrý protiklad, nýbrž spíše jako teologické prohloubení Pavlovy etiky politické moci můžeme chápat některé myšlenky vyslovené v knize Zjevení sv. Jana. Zde je stát popisován jako nástroj satana. Ve 13,1n nás Jan seznamuje se svým “viděním”. Ze Středoziemního moře - tím směrem ležel pohanský Řím - vystupuje “šelma”, aby pomáhala “drakovi” (satanovi) v jeho urputném boji proti křesťanským obcím. Na jejích sedmi hlavách byla rouhavá jména. Je to asi narážka na božské tituly císařů: pán, bůh, spasitel... Právě tehdy totiž za vlády císaře Diokleciána se tyto znovu zdůrazňovaly. Jejich zneuznání bylo považováno a trestáno jako politicko-náboženský zločin proti absolutní božské státní moci.

V helenistické a na ni navazující římské kultuře bylo zvláštním způsobem spojeno náboženství se státem. Alexandr Veliký byl první z vládařů, na kterého byly přeneseny ideje a výrazové prostředky božského kultu. Jeho následovníci se dávali uctívat tituly jako “zjevený Bůh” Epifanes (Antiochus IV.) nebo “zachránce, spasitel - sotér (Demetrius I.). V Římě dosáhl nábožensko-politický kult panovníka svého prvního vrcholu za Augusta, který byl oslavován jako božský zakladatel říše míru. Soudilo se o něm, že po smrti odešel mezi bohy. Náboženský kult panovnický se pak stupňoval v čase vlády Augustových následovníků. Vzpomeňme na známý a literárně dochovaný výraz: “Já, Claudius, císař a bůh...”

Otázka vztahu křesťanství a státu má svou dlouhou historii a je stále otevřena. Můžeme začít hledat na ni odpověď “sub specie historiae”. Na dějinné rovině pak lze metodicky srovnávat předkřesťanské, ev. mimokřesťanské státní formy s formami, které křesťanství ovlivnilo a modifikovalo, ale které samo nově nevytvořilo. K upřesnění chci poznamenat, že křesťanství nevytvořilo žádnou zcela novou a specificky křesťanskou státní formu. Vstoupilo do řecké a římské kultury, setkal se s právním a politickým řádem, ovlivňovalo a pozměňovalo jeho struktury. Na druhé straně je třeba přihlédnout k povaze tohoto vlivu a těchto proměn. Srovnáme-li antickou řeckou polis nebo římský císařismus se středověkým císařstvím (srv. např. Dantovu myšlenku pokračování římského impéria ve středověkém císařství) anebo moderní politickou demokracii inspirovanou ve značné míře protestantismem, pak nemůžeme přehlédnout jednu zásadní skutečnost: mezi státními politickými formami předkřesťanskými a těmi, které ovlivnilo křesťanství, existuje hluboký kvalitativní rozdíl. V čem tkví tento metempirický, mohl bych říci metafyzický a teologický rozdíl? Antická řecká polis a římský imperiální císařismus mají jedno společné: hermeticky uzavřenou soběstačnost, která vylučuje jakoukoliv zřejmou možnost otevření nebo přesahu do zcela nezávislého a ničím světským a ničím lidským nepodminitelného transcendentna. Pokud se však antická polis “otvírala” jinému, její empirické hranice přesahujícímu, pak se tak dělo v perspektivě jakési zkosmičtělé, ideální megapolis. V této se makroskopicky zrcadlila zase jen polis, která sama o sobě nebyla ničím jiným než makrokosmickou projekcí mikrokosmu “občanské” duše.

Od platónské makrokosmické projekce občanské duše do polis a dále pak k megalokosmické a mytologické projekci do kosmického řádu je už jen krok k římskému císařství. Řecká polis ústí do kultu božského císaře velmi “zákonitě”, téměř logicky. Jediné východisko z tohoto neúprosného, anonymní nutnosti sevřeného souvztažení duše-polis-kosmos poskytoval pouze sebeničivý skok do prekosmického chaosu.

Teprve v perspektivě osudové kosmologické bezvýchodnosti antického člověka je možno

chápat fenomén řecké demokracie a jejího permanentního zápasu s apolitickým totalitarismem Sparty a Persie. Na tomto metafyzickém pozadí lze zahlédnout i křehkost a radikální ohroženost lidské svobody a její politické projekce do demokracie.

Zdánlivé vítězství Řecka nad apolitickým totalitarismem, spojované s triumfem Alexandra Velikého, končí opět řekl bych “zákonitě” prosazením totalitarismu v systémech jeho dědiců.

Perský totalitarismus fascinoval řecké vzdělance. Sváděl je k permanentní zradě, jíž jsou řecké dějiny silně poznamenány. Podobnost se “zradou vzdělců” (Julien Benda) ve 20. století je nejen nápadná, ale i velmi hluboká. Skutečnost, že velká část evropských - i středoevropských - intelektuálů se vzdala totalitární ideologii, je založena na ztrátě východiska z absolutizované imanence historického světa. Vyznáním hermetické a metafyzické uzavřenosti absolutní imanence moderní vzdělanecká společenská vrstva kvalitativně převyšuje uzavřenost řecké polis i římského césarismu. Na rozdíl od antiky evropská moderna odmítá s konečnou platností nejen všechno, třeba tragické, hledání východiska z imanence a doteku transcendence (jak je známe v řeckém mýtu a v řecké tragédii), ale odmítá také zcela radikálně dějinné východisko, které se otevřelo v Kristu a v jeho události.

Neřešitelný vnitřní rozpor řecké polis, rozpor mezi demokracií a totalitarismem, mezi nepřekročitelnou imanencí světa a svobodu umožňující transcendencí, se vyjevuje názorně a symbolicky v konfliktu Sokrata nejen s aténskou polis, ale neméně příkře i s politickým myšlením pozdního Platóna. Sokrates musel být odsouzen na smrt, protože porušil nejvyšší zákon polis. Narušil její hermetickou, kosmickou uzavřenost do absolutní sebezrcadlící imanence. Sokrates porušil a ohrozil platnost tohoto zákona prostým faktem hledání existencionálního, metapolitického východiska. Narušoval, zpochybňoval a vyvracel uzavřenou imanenci aténské polis tím, že jí kladl zpochybňující otázky na mezní čáře její absolutní formy, to je: jejího sebezbožštění. Paradoxní na celém sporu Sokrata s aténskou polis je právě vývoj v politickém myšlení Platóna. Stárnoucí Platón, poradce tyranu Dionýsia a autor dialogu o Zákonech, by musel odsoudit svého učitele, nebo alespoň by musel odmítnout jeho pro polis buřičský a tedy protistátní názor, jímž kladl ideje krásy, dobra a pravdy mimo dosah kosmické sebezprojekce aténské polis. Sokrates se sám o této otázce jasně nevyslovil. Způsob jeho smrti však ukazuje alespoň na možnost víry v transcendentní, akosmický (nesvětecký, nadsvětý) prostor idejí, “kosmos neétos”; tedy v důsledku na možnost víry v osvobozující a personalizující východisko pro člověka.

Obdobně zastřenou a jen zpola vyslovenou víru v možné vysvobozující východisko lze najít v klasické řecké tragédii. Z hlediska bezvýhodně uzavřené polis se tato víra jeví jako protistátní. Řecký paradox tkví v tom, že model tragické bezvýhodnosti Oidipus se stává nakonec mysteriózním symbolem nalezeného východiska a patří k duchovním zakladatelům aténské polis.

Římský césarismus spontánně a neméně paradoxně povýšil Vergiliův epos v státně uznávanou a vyžadovanou oslavu římského impéria. Aeneas, zakladatel tohoto impéria, je tam líčen jako poražený, prchající muž, který v posledním okamžiku nachází východisko v mezní situaci zničené, hořící trojské polis. Do podobných mezních situací byl Řím vržen častokrát: ve střetnutí s Kartágem nebo s egyptskou totalitární kulturou. Zdá se, že především v těchto mezních situacích vystoupila v jeho základech skrytá a římskému impériu vlastně cizí a nepochopitelná možnost čehosi jiného: jiné, lidštější, nadějeplnější, více svobody nabízející otevřené státní formy.

Toto jiné, adentně tušené, zastřeně se ohlašující rozevření státu do dimenze osvobozující i od “logoi” e “nomoi” jeho kosmické sebezprojekce vyslovilo naplno a vneslo konkrétně do dějin teprve křesťanství.

Pouze a jedině Kristus překonal skrytý i zjevný totalitarismus antické polis, římského césarismu a ovšem i všech otrockých - proto socialistických - systémů archaických kultur. Kristovo překonání totalitarismu prosvětlo skrytý paradox antické polis a římského césarismu a umožnilo tak vznik humánního státu a jeho do transcendence otevřené stavby. Tuto poslední větu

bych chtěl doplnit a přeformulovat: křesťanství umožnilo a umožňuje vznik, vznikání a stále obnovování humánního a na nezrušitelné transcendentní hodnotě lidské osoby založené státu a jeho funkce v celku lidské existence.

Mons. Karel Vrána

Smuteční oznámení

Vivianě Zoelově by bylo dnes šest let. Ale to dítě se nikdy nenarodilo. “Pomocí “vysavače” bylo vyrváno z lůna své matky,” říká dnes Dorota Eiseltová. Sedm let po potratu rozhodla se tato 37 letá žena z Berlína k neobvyklému kroku: napsala smuteční oznámení do novin, které se zatím vehementně zasazovaly o právo žen na umělé ukončení těhotenství. Byly to noviny tzv. zelené alternativy. Paní Dorota byla dříve pravidelnou odběratelkou a čtenářkou tohoto berlínského deníku. Jako feministka řadu let volila “zelené”, kteří se zasazovali o zrušení protipotratového zákona č. 218. Dnes svého činu hluboce lituje. Uveřejněným oznámením chtěla vyjádřit smutek, jaký pociťuje ze ztráty dítěte, a současně se přiznat ke své vině. Jedna sociální pracovnice jí ukázala tento žalmový verš: “Tvé oči mě viděly v zárodku, všechno bylo zapsáno v tvé knize, dny tak, jak se vytvářeny, dříve než jediný z nich nastal (Žl 139,16). V knize Helmy Tielscherové-Nollové našla větu: “Když matky vraždí, svět umírá.” Paní Eiseltová se domnívá, že žalm popisuje přesně situaci jejího dítěte. Dříve odsunula Boha ze svého života. Dnes se k němu opět vrací.

“Vidím své dítě ve snu”

Poslední čtvrtrok se intenzivně zabývá otázkou umělého potratu, protože již nebyla s to toto téma ve svém vědomí potlačit. Rozhodující vliv měla na ni kniha Karin Struckové: “Vidím své dítě ve snu”, v níž autorka popisuje svůj vlastní potrat. Z knihy pochopila, že vzala na sebe svým činem těžkou vinu. Potrat vyvolal v jejím životě daleko těžší důsledky, než mohla vůbec tušit. Nebyla schopna vést dále svůj deník a hledala zapomenutí ve vztahu k jednomu těžce závislému alkoholikovi. Jen s velkou námahou se jí podařilo vymanit z této známosti. Spolupráce s dobrovolnou skupinou pro pomoc alkoholikům ji přivedla nakonec k tomu, aby se znovu ptala po Bohu a zúčtovala se svou minulostí.

O tom, co ji přivedlo k potratu, říká: V r. 1981 se zamilovala do ženatého muže o 14 let staršího. Po třech letech otěhotněla. Nejdříve se na dítě těšila, ale její partner ji opustil a našel si jiné ženy. Tím se cítila nesmírně ponížena a pokořená. Zapřísahala se, že si takové jednání již nikdy nenechá líbit. Ale když bylo jejímu synu Leovi dvaapůl roku, otěhotněla znovu s tímž mužem. Pod dojmem předchozích zkušeností měla strach mít další dítě a rozhodla se pro potrat. Nejdříve pocítila nesmírnou úlevu. Ale tento pocit trval jen pět dní. Pak pocítila něco jako “duševní zhroucení”. “Nevěděla jsem, jak mám dále žít,” říká dnes. Tak dlouho potlačovala myšlenku, že způsobila svému dítěti smrt, až ji tato skutečnost dostihla.

“Vivianě by bylo dnes šest let”

Ve smutečním oznámení v deníku zelených stojí dále: “Před sedmi roky, 22. dubna 1987, přišla Viviana Zoelová o život v důsledku potratu. Bylo by jí dnes šest let. Tehdy jsme si mysleli, že bychom pro ni neměli v našem životě místo. Nic z toho, co si dnes o tom myslíme a zjišťujeme, nemůže její smrt ospravedlnit.”

Neobvyklé oznámení vyvolalo rozpory v redakci a u čtenářů vlnu zuřivých protestů. Anetta Sch”lerová, nakladatelka listu, stojí nicméně za tímto oznámením. Podle ní list musí dát prostor i jiným názorům a objeví-li se znovu podobné oznámení, opět je zveřejní.

Již dva dni po zveřejnění se rozpoutala vlna kritiky. Nakladatelka i paní Dorota byly zaskočeny charakterem protestních listů. Čtenáři vyhrožovali, že deník vypoví. Oznámení prý patří do spektra “ženám nepřátelských hrůz”. Nikdo se ani nepokusil vžít do pocitů toho, kdo tímto způsobem vyjadřoval svůj smutek. Paní Sch”lerová napsala všem osobně odpověď, ve které vysvětlovala důvody a motivy inkriminovaného oznámení. Pět čtenářů pak vyslovilo své pochopení.

Ohlas u čtenářů byl pro Dorotu Eiseltovou šokem. Když noviny zveřejnily kritické ohlasy, byla z toho dva dni nemocná, ležela v lůžku a bála se vyjít na ulici ze strachu před nenávisí a možným násilím. Ale pak ji povzbudilo ranní vysílání televize RTL, kde se objevilo několik povzbuzujících reakcí a upozorňovaly, že toto oznámení by mělo být varováním pro ty, které se chystají k potratu.

Možnost odpuštění

Paní Dorota se snaží dále vyřešit problém svého činu. Dověděla se, že křesťanská víra nabízí možnost odpuštění. Spojila se se společenstvím Ráchel, které si vzalo za úkol pomáhat ženám, které podstoupily umělé ukončení těhotenství. Stále intenzivněji myslí na Ježíše Krista.

Našla si novou dobrou známou. "Když Pán Bůh dá," říká s plným vědomím významu těchto slov, "budu mít příští rok svatbu." Chtěla by pak být opět matkou. Naděje, že debata, kterou vyvolalo její oznámení, přinese změnu smýšlení, se jí ovšem nesplnila. Redakce listu zelených opět bojuje proti omezování potratů a za právo matky zabít dítě ve svém lůně.

Klaus Rösler

Schw. Kath. Wochenzeitung 41/94

(překlad -lš-)

Křížová cesta

Zbičovaného Krista oděli pak šarlatovým pláštěm, hlavu ověnčili trnovou korunou a tak s ním vyšel Pilát před vchod do Antoniovoy tvrže. Doufal, že Židy obměkčí a zbaví se tak spoluviny, ale mylil se. Klaka ho ukřičela. Když ale viděl, že sám Kristus o záchranu nestojí, vydal jim ho. Namočil své prsty do vody a na obranu svědomí řekl: "Jsem nevinný jeho krvi." A nechal přinést kříž a zhotovit nápis s jménem a zločinem odsouzeného. Kristus přijal potupu bez reptání a obklopen davem a vojáky, vydal se na Golgotu.

To podstatné: přijmout kříž bez reptání! Rozumějme však dobře: kříž lásky, kříž, který mění a obrací srdce i svět, kříž - znamení dobrých a spravedlivých...

Pamatuj si, bratře a sestro; je jediné skutečné štěstí života - nalézt osvobodivý smysl kříže a křížem rozhrnovat trny. A je jediné skutečné umění života: svítit tím křížem světu, neboť svět potřebuje světlo právě toho dřeva, po němž kanula krev Spravedlivého. Odmítne-li však svět to světlo, sám bude ukřížován ten náš, náš podivuhodný a zmatený svět.

I ty dej své úzkosti jméno Kříž a nezemřeš. Teď ani na věky.

(Ze stejnojmenné knihy Arany Mertlové a Věroslava Mertla)

Přítomnost je jediný čas, který patří nám a který musíme využít podle Boží vůle.

Blaise Pascal

Církevní aktuality

Zprávy z olomoucké arcidiecéze

Skřipov - "Ano" Kristu Králi

O svátku Krista Krále oslavila skřipovská farnost (Skřipov u Opavy, Hrabství a Jakubčovice) 150. výročí posvěcení svého farního kostela sv. Jana Křtitele.

Nebyl to ovšem jejich první kostel - o Skřipově se totiž píše už v r. 1271 v souvislosti s darováním 40 lánů markrabského lesa Přemyslem Otakarem II. městu Opavě.

Hrabství se poprvé připomíná v r. 1460. Jakubčovice 1377. J. A. Komenský uvádí Skřipov jako "pagus turritus", čili jako vesnici s věží na své mapě z r. 1624. Kolem r. 1680 byl skřipovský kostel celý ze dřeva. Zbourali jej r. 1841 a ve třech letech postavili kostel zděný. Na jeho posvěcení v r. 1844 se tedy vzpomínalo slavnostně za účasti olomouckého světícího biskupa Mons. Josefa Hrdličky, prel. prof. Dr. Vojtěcha Tkadlíka (který byl po likvidaci olomoucké bohoslovecké fakulty za dob normalizace přeložen do Skřipova a působil tam požehnané až do r.

1989), opavského děkana Mons. J. Veselého, místního duch. správce P. Josefa Suchého a skřipovských rodáků P. Jana Ev. Víchya OFMCap. P. Boh. Víchya a P. Josefa Janka.

(P. Matouš Víchya OFMCap také ze Skřipova se bohužel slavnosti nedočkal - v létě zemřel.)

Homilie O. biskupa byla zaměřena na novou encykliku Sv. otce Veritatis Splendor. Třemi větami z Písma uvádí papež názvy jednotlivých kapitol. Ty dávají jasný signál nám všem v tolik ohroženém světě, jak se máme orientovat. První kapitola je uvedena otázkou mladíka: "Pane, co mám dělat...?" (Mt 19,16) Milióny lidí nedovedou říci za celý život Bohu jediné slovo, jediné "děkuji" nebo "prosím", a přitom všechno je jeho dar. Jiní zase smýšlí: "Co bys ty, Pane, mohl udělat pro mne" - v zistném postoji, sledující osobní prospěch. Všichni bychom měli dospět k této otázce: "Pane, co mám dělat?" Co mohu udělat já pro tebe, pro šíření tvého království. Dát přednost Božím zájmům před vlastními.

Další kapitola je uvedena větou: "Nepřizpůsobujte se světu." (Řím 12,2) Co platilo v době Pavlově, platí naléhavě i dnes, kdy svět chce strhnout nás všechny po proudu materialismu a konzumní horečky. "Po proudu plavou jen mrtvé ryby..." Křesťan musí najít sílu jít proti proudu. Nedokáže to vlastními silami. Jen pevné spojení s Kristem v modlitbě a ve svátostech mu může tuto sílu dát. Pak nejen přežije, ale dokáže svět i proměňovat.

Závěrečná kapitola má název "Ať kříž neztratí pro vás smysl." Tam, kde dříve naši předkové stavěli kříže, u cest, u silnice a na rozcestí, tam dnes staví svět své nápadné reklamy. Zatímco kříž hlásá poutníkovi "Zapři sám sebe...", reklamy hlásají pravý opak: jak vydělat, jak levněji, pohodlněji a bezbolestněji dosáhnout zisku. Snaží se v člověku otupit smysl pro oběť, pro kříž a hodnoty, která nám musí něco stát. Konkrétně se to projevuje na vymírající tendenci národa. Rodičovství a mateřství stojí na oběti a sebezapření, a kde není smysl pro tyto hodnoty, mohou být národy ohroženy ve své existenci.

V závěru řekl O. biskup, že zatímco včerejší volby nám daly příležitost demokraticky volit ty kandidáty, ve které máme důvěru, v den Krista Krále bychom si měli uvědomit, že je to den volby jediného Vládcce, jediného nositele absolutní a nezaměnitelné vlády nad světem. Každý den znovu bychom se měli novým způsobem rozhodovat pro tohoto Vládcce a Krále.

Josef Vlček

Ožije salesiánský ústav "Don Bosko" v Ostravě?

Drazí spolubratři,

v nouzi poznáš prosebníky - tak nějak to můžeme říci o sobě dnes, kdy se obracíme na Vás, abychom k Vaším starostem přidali ještě naše prosby.

Byl nám vrácen prázdný salesiánský ústav "Don Bosko" v Ostravě. Chceme jej opět zaplnit mladými lidmi ze všech farností. Potřebujeme jej však také vybavit základním zařízením a musíme ještě předtím opravit střechu a upravit interiér budovy. Střídmý a soudný odhad stavebních nákladů činí zatím tři a půl miliónu korun.

Můžeme vyslovit prosbu o finanční nebo i materiální pomoc?

Můžeme si dovolit zaútočit na Vaši dnes tak často využívanou velkorysost?

Přijali bychom i ochotné řemeslníky - zedníky, elektrikáře, vodoinstalatéry, pomocné síly a podobně.

Naši hoši se po několika letech většinou vrací do Vašich farností a založí křesťanské rodiny. Kéž aspoň takto splatíme naše dluhy.

V nouzi poznáš přítele... A bratra.

My Vám děkujeme již dnes. Pán Bůh Vás odmění v budoucnu.

Vám vděční

salesiáni

P. Václav Filipec SDB

Slavnost všech svatých v Kaliningradu

Katolická menšina v tomto městě, které je součástí Ruské federace, oslavila slavnost Všech svatých a Dušiček průvodem se svícemi přes hlavní náměstí na hřbitov, kde byly posvěceny hroby. Za komunistů zde byly katolické pohřby zakázány a hroby nesměly být svíce.

Svatí díky rodině

“Mnoho svatých dosáhlo vrcholu dokonalosti proto, poněvadž žili v rodině,” řekl Sv. otec Jan Pavel II. 1. listopadu po modlitbě Anděl Páně na náměstí Sv. Petra. Připomenul rovněž, že je to modlitba, co nás spojuje s pokolením těch, kteří nás předešli na věčnost. Papež dále poukázal na to, že právě smrt otevírá před dušemi nový obzor života ve směru vyznačeném Božím soudem nad vykonaným dobrem a zlem. Víra nás ujišťuje, že tajemným způsobem, známým jedině Boží moudrosti, vstanou z mrtvých na konci časů i těla, protože Bůh touží spasit člověka v jeho tělesném i duchovním rozměru.

Matka Tereza v Polsku

Na vizitu celkem 4 řeholních domů Misionářek lásky v Polsku přijela do této země 85 letá nositelka Nobelovy ceny míru matka Tereza z Kalkaty. Její řád má v této zemi celkem 85 sester.

Vývoj kněžských svěcení

Německý církevní historik Erwin Gatz vypracoval statistiku kněžských svěcení v Německu od r. 1800 do r. 1993. Dospívá k závěru, že počet novokněží v minulém století kolísal mezi 200-500 v roce. Za Bismarckova tzv. “kulturního boje” poklesl pod 200, r. 1900 však bylo dosaženo vrcholu 800 novokněží. Potom následoval pokles až do první světové války, po ní však nový vzestup, kdy například počet novosvěcenců kolínské arcidiecéze činil v letech 1921-24 více než 100 v roce. Nacistická diskriminační kampaň proti duchovnímu stavu měla kupodivu zcela opačný efekt - roku 1939 bylo dosaženo rekordního počtu 1214 novosvěcenců v celém Německu. Hned následujícího roku byl ale zaznamenán prudký pokles v důsledku odvodů bohoslovců na frontu.

Po válce se ustálil v tehdejší Spolkové republice (bez NDR) počet novosvěcenců na víc než 500 v roce s pomalým, ale trvalým růstem povolání. Zajímavé přitom je, že vzrůst byl zaznamenán především v severoněmeckých diecézích s převahou protestantského obyvatelstva, takže v r. 1960 bylo v severním Německu vysvěceno celkem 310 novokněží, zatímco v jižním, převážně katolickém Německu jenom 236. Prudký pokles nastal ve druhé půli šedesátých let v r. 1974 bylo v severoněmeckých diecézích vysvěceno 105 kněží, v jihoněmeckých pouze 75. Teprve v osmdesátých letech přesáhl počet novosvěcenců 200 v roce v celém Německu, r. 1990 dosáhl čísla 274 (včetně bývalé NDR).

Lombardská Jana z Arku

Mladá 31letá předsedkyně italského parlamentu Irene Pivettiová, která svou elegancí a půvabem fascinuje italské obyvatelstvo, zejména jeho mužskou část, není jen mimořádně schopnou političkou, ale též pravověrnou katoličkou. V italských novinách se objevila její fotografie ve společnosti prefekta Kongregace pro nauku víry kardinála Ratzingera. Při prezentaci knihy Sv. otce Jana Pavla II. “Na prahu naděje” plakala dojetím. Netají se svým hlubokým obdivem k nynějšímu papeži, takže ji odpůrci dávají přezdívku “papežka v červeném kostýmu” a nazývají ji fundamentalistkou. Paní Pivettiová je známá svým radikalismem v postoji proti potratům, pornografii a násilí v televizi a proti snadným rozvodům. Kritizuje některé biskupy pro jejich laxní přístup k modernistickým teologům a k morálně špatnému stavu společnosti. Pro svoji bojovou povahu je nazývána “lombardskou Janou z Arku”.

Encyklika letos ne

Jak oznámil oficiální tiskový mluvčí Vatikánu Joaquin Navarro-Vallas, ohlášená encyklika

Sv. otce Jana Pavla II. o ochraně života v tomto roce ještě nebude zveřejněna.

Výstavba kostela nežádoucí

Podle vyjádření sekretáře Mezinárodní islámské rady Kamela Al Šarifa je stavba katolického kostela v Saudské Arábii nemyslitelná. To by prý bylo totéž jako požadavek muslimů postavit ve Vatikáně mešitu.

Vánoční strom ze Slovenska

Bratislava: Vánoční strom určený pro náměstí před římskou bazilikou sv. Petra dodá letos Slovenská republika. Smrt vysoký téměř 30 metrů pochází z polesí u obce Zazrivá na severu země. Víc jak stoletý strom bude přepraven do Vatikánu v polovině prosince a pod ním budou umístěny tradiční jesličky. Bude ozdoben dvěma tisíci elektrických svíček. Strom předá v Římě oficiální delegace, v jejímž čele bude pravděpodobně prezident Michal Kováč.

Vatikán pro dialog s Čínou

Vatikán: Vatikánský mluvčí Joaquin Navarro-Valls potvrdil přání Svatého stolce navázat dialog s Čínskou lidovou republikou. Vatikán doufá, že toto přání najde v Pekingu porozumění. Nyní odjíždí do Číny arcibiskup z Hongkongu kardinál John Wu Chen-Chung. Účelem jeho návštěvy je projednání budoucnosti katolické církve v Hongkongu, který bude od roku 1997 opět pod suverenitou Pekingu.

Vatikán již několikrát vyjádřil své přání navázat kontakty s kontinentální Čínou. Jako předpoklad rozhovorů uváděla čínská vláda požadavek, aby Vatikán přerušil styky s Tchajwanem a "nevměšoval se do čínských vnitřních záležitostí".

Od roku 1957 existuje v ČLR režimem podporovaná čínská katolická vlastenecká církev, zatímco katolíci věrní Římu jsou pronásledováni a musí žít většinou v podzemí. Zastoupení Svatého stolce na Tchajwanu bylo v posledním desetiletí zredukováno na jediného zástupce.

Kardinál König o svědomí, eutanázii a komunismu

Vídeň: Kardinál Franz König se vyjádřil k morálním nárokům církve na věřící a v této souvislosti prohlásil, že "církev svou odpovědnost i v tom, že vykládá a objasňuje morální principy, které jsou obsaženy v nauce víry. Jde přitom také o to, aby se objasňovaly a chránily základní lidské hodnoty jako život, věrnost a odpovědnost..."

V otázce eutanázie podtrhl kardinál jasně "ne" katolické církve. Ke změnám ve východní Evropě kardinál řekl: "Komunismus nemůžeme vidět pouze jako ekonomický systém, jako alternativu ke kapitalismu." Podle jeho názoru se komunismus nezhroutil v první řadě pro svůj hospodářský řád, ale pro falešný obraz světa a člověka. Díval se na člověka ve smyslu filozofie 19. století jen jako na hmotně-tělesnou bytost, přičemž důstojnost a svoboda nebyly respektovány. "Pokud se díváme na člověka jen jako na nástroj, na stavební kámen nové společnosti, pak bychom popřeli lidskou osobu jako samostatný subjekt s možností morálních a samostatných rozhodnutí." Z toho ovšem nevyplývá, že "tvrdý kapitalismus by byl žádoucím protikladem", zdůraznil kardinál a dodal: "Existuje nebezpečí, že touha po penězích a po moci naruší podobně lidskou duši. Křesťanský pohled na svět a na člověka je trvalou základnou pro pokojné soužití lidí."

(Tisk ČBK Praha)

Zprávy z domova...

Zemřel Josef Lux

Ve čtvrtek 24.11. byl na hřbitově v obci Nekoř pohřben pan Josef Lux, otec místopředsedy vlády a ministra zemědělství Ing. Luxe. Množství přátel, kteří při mši svaté zcela zaplnili kostel, i davy lidí na hřbitově dosvědčovaly, jak byl zesnulý u svých spoluobčanů oblíben. Otec biskup

Karel zdůraznil v úvodu obřadu nesmírný význam zdravé křesťanské rodiny. Vycházejí z ní nejen opravdově věřící lidé, ale i kvalitní a odpovědní občané. Dobrá rodina je i tolik potřebným základem pro ty, kdo se obětavě exponují pro vlast a Církev. Vzpomněl pak, jakou velkou Boží rodinou byli věřící při nedávné diecézní pouti v Hradci Králové. Stejnou myšlenku pak vyslovil i syn zesnulého. Řekl: “Máme sice zármutek z rozloučení, ale také radost z jisté naděje na spásu...” Otec biskup Josef, který zesnulého osobně znal, mohl z vlastní zkušenosti svědčit o jeho dobrotě srdce, ochotě pomáhat a vstřícnosti vůči lidem, zhodnotil jeho plodný život a poděkoval mu. Ke všeobecnému ocenění se připojil i starosta obce a zástupce spoluzaměstnanců. Otec Šiffel jako dobrý známý rodiny posílil v promluvě příbuzné vírou v nesmrtelnost duše a věčný život.

Pohřeb v Chotěboři

V pátek 25.11. se konal v Chotěboři pohřeb obětavého diecézního kněze Karla Kavříka, který byl svého času také duchovním správcem ve farnosti Číhošť. Na tomto místě působil v kritických letech po umučení tamějšího obětavého a věrného faráře Josefa Toufara.

Ministranti v Dubu n. M.

Chrám Panny Marie v Dubu na Moravě hostil v sobotu 26. listopadu osm ministrantských fotbalových mužstev z olomouckého děkanátu. Úvodní mši svatou sloužil O. Marian Wawrzon, SDS. V kázání zdůraznil, že horlivá služba ministranta nespočívá jen v pěkné službě knězi u oltáře, srozumitelném čtení, krásném zpěvu, ale i v příkladném chování ke svým kamarádům, spolužákům ve škole, venku i doma. Po mši ministranti zhlédli scénku Svatý Václav od Marie Holkové v podání sourozenců Černých. Potom vypukl fotbalový turnaj, ve kterém se na 1. místě umístilo mužstvo ministrantů Dub nad M. “A”, na 2. místě Těšetice “A”, na 3. místě Dub n. M. “B”, na 4. Svatý Kopeček “A” a na 5.-8. místě ministranti Sv. Kopeček “B”, Těšetice “B”, Olomouc Nová ulice a Olomouc sv. Mořic. Ministranti tak měli možnost poznat se nejen v kostele, ale i na fotbalovém hřišti.

Zprávy tisk ČBK Praha

Kardinálské kolegium - dějiny

Praha: V prvních dobách příslušel kardinálský titul 25 kněžím římských kostelů, sedmi (později 14) místním jáhnům, šesti jáhnům Palatina a sedmi biskupům, kteří sídlili poblíž Říma. Tvořili jádro poradců a spolupracovníků papeže. Od poloviny 12. století tvoří tento sbor kardinálské kolegium s děkanem v čele, který je vždy biskup v Ostie (přímořská diecéze, která patří do římského vikariátu).

K rozšíření kolegia o duchovní nejprve mimo Řím a pak mimo Itálii došlo v průběhu 12. století. Souviselo to s rostoucím významem kolegia, které poprvé roku 1059 nejprve sporadicky, a od roku 1179 už soustavně mělo výlučné právo volit papeže. To ale neznamená, že kardinálové vybírali papeže jen ze svého středu. Posledním papežem mimo kolegium byl Urban VI. (1378-89).

Do pontifikátu Sixta V. (1685-90) nepřekročil počet kardinálů číslo 30, z nichž většina byli Italové. Jen zřídka se jimi stávali Francouzi, Španělé, Němci, Poláci apod. Sixtus V. ustálil apoštolskou konstitucí “Postquam verus” z 3.12.1586 nejvyšší počet kardinálů na 70, z toho má být 6 kardinálů-biskupů, 50 kardinálů-kněží a 14 kardinálů-jáhnů. Tento počet se udržel až do pontifikátu Jana XXIII. (1958-63), kdy během tří konzistoří počet překročil 80. Tentýž papež motu proprio “Cum gravissima” z 15.4.1962 nařídil, že všichni kardinálové musí mít před přijetím této hodnosti biskupské svěcení.

Pavel VI. (1963-78) během 6 konzistoří povýšil do kardinálské hodnosti 144 biskupů. Zároveň ustanovil (motu proprio “Ingravescentem actatem” z 21.11.1970), že všichni kardinálové po dosažení 80. roku věku přestávají plnit jakékoliv funkce v římské kurii a ztrácejí

právo účasti na konkláve. Během tajné konzistoře 5. listopadu 1973 (potvrzené později dokumentem "Romani pontifici eligendo" z 1.10.1975) vyhlásil, že nejvyšší počet potencionálních voličů papeže nesmí překročit 120.

Veřejná konzistoř svolaná na 26. listopad t.r. bude šestou od počátku pontifikátu Jana Pavla II. (Data předchozích: 30.6.1979, 2.2.1983, 25.5.1985, 28.6.1988 a 28.6.1991.) Na nich jmenoval papež 107 kardinálů.

Koncem minulého roku mělo kolegium kardinálů 145 členů, z toho 5 k.-biskupů, 118 k.-kněží a 22 k.-jáhnů. Letos z nich zemřelo 8. Nyní vzrostl počet na 167 a je největší v dějinách církve. Z nich by se 120 mohlo zúčastnit volby papeže.

Z žijících členů kolegia je 5 jmenovaných ještě Janem XXIII. (vídeňský Franz K"nig, Laurean Rugambwa z Tanzánie - první africký kardinál, Juan Landázuri Ricketts z Peru, Raul Silava Henriquez z Chile a Leo J. Suenens z Belgie) a 39 Pavlem VI. Ostatní jmenoval nynější papež.

Vnějšími odznaky kardinálské hodnosti jsou m.j. purpurový baret a talár. Přísluší jim titul "Eminence". Jak je uvedeno shora, sbor kardinálů se člení do tří stupňů: biskupský, do něhož patří kardinálové, kterým papež svěřil některou z příměstských římských místních církví, a také sem patří patriarchové východních obřadů. Dále se dělí na stupeň kněžský a stupeň jáhenský. Arcibiskup Vlk je jmenován kardinálem-knězem.

Arcibiskup Miloslav Vlk je v pořadí 20. českým kardinálem. Jeho předchůdci z poslední doby byli Karel Kašpar, Josef Beran, Štěpán Trochta a František Tomášek. Jeho titulárním kostelem v Římě je jedna ze sedmi hlavních římských bazilik, chrám svatého Kříže Jeruzalémského, který byl nedávno restaurován a je spravován řeholníky cisterciáckého řádu. Nachází se v blízkosti baziliky sv. Jana v Lateráně.

TISK ČBK Praha

P. Ing. Miloslav Fiala

Dej mi, Bože, bdělé srdce, které neodbočí od tebe lehkomylně na jinou cestu; svobodné srdce, které se nedá ovládat žádnou zlou mocí. Dej mi, Bože, rozum, který tě poznává, moudrost, která tě nachází a takový život, který se ti líbí!

sv. Tomáš Akvinský

Posel radosti a naděje

*Vykoupí mou duši a dá mi pokoj od těch, kteří na mě dorážejí, neboť je jich mnoho.
(Žalm 55)*

Stalo se přímo módou hledat u současného papeže takřka s lupou v ruce příznaky, že je již u konce svých sil i svého pontifikátu. Z tónu, v jakém žurnalisté na Západě, ale i u nás (viz J. Navrátil v Moravskoslezském dnu) píšou o Svatém otci, zaznívá nedočkavé a neskrývané přání, aby už už tomu skutečně tak bylo. Ať udělá papež cokoli, najdou si kritikové vždycky důvod ke svým uštěpačným poznámkám. Jsou jako hejno vos, které dorážejí, aby ubodaly svou oběť. I nejnovější akt jmenování nových kardinálů komentují tito sýčkové jako poslední papežův pokus připravit volbu svého nástupce. Je nanejvýš politováníhodné, když se k nim připojí i dr. Halík a zdůvodňuje na rozhlasových vlnách, že nejlepším papežem by byl Mons. Vlk. Jak se zdá, Duch svatý nemá nouzi o samozvané rádce.

Renomovaný italský žurnalista V. Messori, který poslal Svatému otci soubor otázek, na které odpovídá ke své knize "Překročit práh naděje", odmítá s veškerou rozhodností všechny spekulace o možném odstoupení Jana Pavla II. a označuje je za součást systematického nátlaku ze strany vnějších i vnitřních odpůrců. Hluboce se mýlí všichni ti, kteří si papežovu houževnatost chtějí vysvětlovat jako naivní stařeckou umíněnost, která není schopna zhodnotit vlastní síly. Udělali by lépe, kdyby se s úctou a obdivem začeti do jeho nejnovější knihy, aby pochopili, že jejich škodolibé narážky se tohoto velikána na Petrově stolci nemohou dotknout. Jeho pohled je

obrácen k budoucnosti, jeho srdce objímá celé lidstvo. Jeho duch a jeho mysl nenesou žádné stopy stáří, kterým se jeho tělo nemůže vyhnout. Ostatně, není to jenom stáří. Je to především utrpení, u jehož zrodu stála i lidská zloba. Ale i toto utrpení je součástí jeho velkého poslání. Prostá nevzdělaná žena a kněžská matka Markéta Bosková řekla svému synu Janovi v předvečer jeho kněžského svěcení: “Pamatuj si, Jeničku, že začít sloužit mši sv. znamená začít trpět.” Platí-li to o každém knězi, tím spíše o knězi nejvyšším. Ostatně z fatimského poselství věděl o budoucím utrpení papež ještě dříve, než přijal svůj úřad nejvyšší služby. Jan Pavel II. trpěl i tehdy, když to na něm nebylo znát. Nyní, když utrpení není možno zcela zakrýt, mělo by být o to větším důvodem úcty, obdivu a výzvou ke spolupráci a následování.

Milióny čtenářů na celém světě, které vzaly do rukou knihu “Překročit práh naděje”, mohou dosvědčit, že tuto knihu není možno odložit bez hlubokého pohnutí. Dostalo se nám tu svědectví, které umožňuje pochopit lidskou osobnost Karola Wojtyły. Čtenáři pochopili, že tento papež se obrací k celému světu a vyzývá k důvěře s rozhodností, a přece zdrženlivě, a to i tehdy, když musí říkat a bránit to nejzákladnější. Je to, jako by všem sděloval: “Nebojte se přece. Já jsem jeden z vás a kvůli vám pro vás nesu těžké břemeno.” Vyzývá nás všechny, abychom se nebáli podívat se do očí pravdě o nás samých a vzpomíná při tom na Petra, který kdysi po zázračném rybolovu padl Ježíši k nohám a zvolal: “Odejdi, Pane, neboť jsem hříšný člověk.” A Ježíš odpověděl: “Neboj se! Od nynějška budeš lovit lidi” (Lk 5,10).

Jan Pavel píše své řádky jako ten, který byl pověřen, aby veden Duchem svatým posiloval své bratry. Hovoří o radosti ze stvoření, a my víme, jak rád chodil do hor a s jakým potěšením sjížděl na lyžích po jejich stráních. Dokazuje nám, že tento jeho radostný pohled na svět je obsahem evangelia, které je celé vyzváním k radosti. Dílo vykoupení povyšuje celé stvoření na novou vyšší úroveň. Ale především nás vyzývá k tomu, abychom se nebáli toho Boha, který se pro nás stal člověkem. Právě tyto řádky patří k těm nejkrásnějším a nejpůsobivějším. Fakt, že Bůh se stal člověkem, je nejen vrcholnou dějinnou událostí, ale je to i největší riziko, jaké Bůh mohl podstoupit. “Mohl Bůh vyjít ještě více vstříc pochybujícímu člověku, aby se mu dal poznat?” ptá se papež. Bůh skutečně již dále jít nemohl. Křesťanské náboženství je jediné, které nám přibližuje Boha v tak skutečně lidské podobě. Ale Bůh si byl při tom vědom, že jeho vrcholné sebeobětování může jej současně zastínit před lidským zrakem, protože člověk není schopen, aby unesl takovou přemíru tajemství.

K této problematice se vrací papež v jiné variantě v závěru své knihy. Zdůrazňuje, že v evangeliu je naprosto cizí vztah pán-sloužebník... Evangelium zná jen radikální vztah otec-syn. A v tomto duchu evangelia chce papež sloužit lidem, národům, celému lidstvu v duchu pravdy, který přináší evangelium.

Za půl roku, dá-li Pán Bůh, bychom měli Jana Pavla II. opět uvítat v naší zemi. Jako všude na světě najde tu své přátele i své odpůrce. Víme už z jeho první návštěvy, že jedněm přinesla radost a útěchu a jiným strach. Náš vlastní vztah k pravdě evangelia, která nemůže být schována pod poklopem, ale musí být postavena na svícnu, aby svítila všem, necht' zaplaňuje temnotu strachu, ze kterého se rodí zbabělost a zášť. Nebude nám vadit, bude-li se papež opírat o hůl. Naopak, s jeho věkem roste naše úcta k němu. Solidaritu, kterou jsme loni chtěli vyjádřit svými dopisy, máme možnost demonstrovat svým životem a svými modlitbami a oběťmi. Udělejme po příkladu amerických katolíků velkou sbírku modliteb za našeho papeže. Napište nám do redakce, kolik svatých přijímání, růženců a modliteb jste obětovali za Svatého otce v období přípravy na jeho návštěvu. Odevzdáme mu tento náš duchovní dar spolu s obětními dary při jeho pontifikální mši svaté. A vysvětleme všem, kteří tohoto velkého apoštola odmítají, protože se ho bojí, že je poslem skutečné radosti, naděje a lásky pro každého člověka na tomto světě, neboť je to jediná skutečná radost, kterou svět dát nemůže.

Dr. Lubomír Štula

Dobrá zpráva

Lidé se stále dovídají nové zprávy. Z některých mají radost, jiných se obávají. Každá zpráva ohlašuje nějakou událost, která ovlivní jejich život. Veliké události, které mají skutečně přetvořit život člověka, které jsou od Boha, přicházejí však nenápadně, tiše, nevnučují se, jsou jako zaklepání na dveře. Tak tomu bylo i v době, kdy anděl zvěstoval Marii zvláštní poselství. Zatímco se lidé dovídali o tom, jak je římský císař mocný a slavný, nebo co všechno důležitého se událo za panování krále Heroda, přichází anděl do jednoho nazaretského domku a ohlašuje Marii, kým je a kdo bude její syn. Tuto zprávu neohlašuje žádný královský posel, nikde o ní není psáno, nikde není publikována a přece zůstává. Zatímco zprávy o velikých císařových činech příchodem nového císaře upadnou v zapomenutí, tato zpráva, o níž nikdo neví, zůstává, protože je od Boha. Nemusí se prosazovat, nemusí být o ní mluveno, ona mluví sama, mluví k té, které má dát souhlas. Jestliže ji ona přijme, pak se tato dobrá zpráva naplnila a ve svůj čas přinese užitek.

Když anděl k Marii přichází, představuje se - kým je, komu slouží a co přináší. Zdraví Marii a sděluje jí, jak velikými dary byla obdarována. Říká jí, že byla Bohem vyvolena, předurčena a náležitě vybavena ke svému velikému úkolu. Tím anděl dokazuje, že Boží zpráva promlouvá nezakrytě, bez vytáček, nic nezamlžuje, nic nezastírá, sděluje člověku, kým je a co je od něho očekáváno. Maria se v krátké době dozvěděla dvě důležité zprávy. Je jí řečeno, že je milostiplná, předem připravena k velkému poslání. To poslání je: být matkou dítěte, které bylo předpověděno - nyní je s velkou láskou očekáváno. Z těchto dvou zpráv, které mají tak zásadně ovlivnit její život, se ulekla, neboť věděla, že slib jednou Bohem daný je neodvolatelný. Zнала to i z Písma, že kdokoliv dal Bohu slib a pak se ho snaží obejít, ošidil především sebe a zpronevěřil se svému poslání. Maria nechce slib, který jednou dala, obcházet, chce ho důsledně naplnit. Na rozdíl od mnoha lidí ví, že slovo je čin a slovo jednou dané zavazuje. Chápe, že slovo je čin, že je to skutek, který žádá naplnění. Když anděl vidí její obavy, uklidňuje ji. Říká jí, že svým souhlasem v nejvyšší míře naplní svou službu Bohu. Naplní své mateřství a lidstvu předá poklad života. Onen Očekávaný bude veliký a bude synem Nejvyššího. Přijde, aby člověku zjevil Boží vůli. V tom je velikost jeho příchodu.

Přinese nauku, která nebude prázdným slovem, její síla bude v tom, že přetvoří život toho, kdo ji přijme, a přinese mu nové vidění věcí. Anděl se zmiňuje o jeho moci v souvislosti s Davidem. Pán Bůh mu dá Davidův trůn. David byl veliký především tím, že chtěl, aby Boží vůle byla uskutečněna. Když se za dobrý skutek, který učinil před očima všech, setkal s královnou nenávisť, neodplácí stejně, ale přenechává poslední slovo Bohu. I Pán bude učit svůj lid, že nesmí oplácet zlo zlem, ale že se má učit být člověkem dobré vůle, který přináší pokoj. Jako David shromáždil všechny pravé Izraelity, tak i Pán shromáždí všechny ty, kdo jsou z pravdy a učiní z nich nové pokolení. Z dětí tmy učiní děti světla. David napsal hluboké modlitby - Žalmy, které jsou jeho trvalým odkazem, protože je to jeho rozhovor s Bohem. Pán přinesl slovo, které bude přinášet život a v jeho jménu najdou spásu pokolení všech věků. Když chtěl anděl Marii vyličit, jaké dítě to bude, jaké bude jeho poslání, přirovnává je k Davidovi. Anděl však ještě dodává: Jestliže Davidovo království bylo jen na určitou dobu, Mesiáš přinese království jiné, které bude trvat po všechny věky. Ono bude duchovní povahy a člověk se v něm bude přetvářet k Duchu.

Maria pokládá ještě jednu otázku: "Jak se to stane, vždyť muže nepoznávám?" Přeje si znát jméno otce, ví, že jaký je otec, takový je i syn. Syn je přece dědicem, nositelem otcova poselství. Otcova tvář, slovo, myšlení i jednání, to je dar daný synovi. Maria samu sebe vidí jako matku, která bude pomáhat tomuto vztahu otce i syna. Protože Boží poselství neodmítá, ale ptá se po jeho podstatě, dostává se jí odpovědi: "Duch svatý sestoupí na tebe a moc Nejvyššího tě zastíní. Proto také to svaté, co se z tebe narodí, bude Syn Boží." Je jí řečeno, že to bude dítě svaté, které něco obnoví a něco důležitého přinese. Toto dítě, protože bude svaté, obnoví člověka především na duši. Duši zatížené hříchy přinese odpuštění, dá nové vidění a ukáže cestu k novému příbytku. Toto dítě bude zdrojem obnovy a příčinou nových vztahů. Svou svatostí naučí člověka lásce.

Láska je tak potřebná pro svět. Bez lásky by nebylo života, bez lásky by byla jen smrt. Láska však je tam, kde je svatost.

Když se Maria dovídá, kdo bude jeho otec a jaké to bude dítě, cítí, že musí promluvit a dát své vyznání. Ví, že musí uposlechnout, protože každý, kdo neuskutečnil Boží vůli, minul se svým učením a svůj život naplnil smutkem. Proto říká “ano”, a dává souhlas, poněvadž chce, aby se tato dobrá zpráva naplnila. Byla určena především jí, ale skrze ni má být ohlášena všem lidem dobré vůle. Svůj souhlas neodsouvá na pozdější dobu, neříká, že je ještě mladá, že se musí náležitě připravit. Když se dovídá, k čemu byla vyvolena a jaké úmysly s ní Bůh má, odpovídá “ano”. A za toto “ano” ji blahoslaví všichni, kterým jméno Ježíš je svaté.

P. Stanislav Forst

Matko Boží, Něžnosti Ducha svatého...

*Panno neposkvrněná,
Vyvolená mezi všemi ženami
abys dala světu Spasitele,
věrná Služebnice Tajemství vykoupení -
Vypros nám,
abychom odpovídali na Ježíšovu výzvu
a následovali Ho na cestě Života,
která vede k Otci.
Panno nejsvětější,
vytrhni nás ze hříchu, přetvoř naše srdce!
Královno Apoštolů,
učíš z nás apoštoly!
Kéž ve tvých přečistých rukou se staneme
nástroji poslušnými a milujícími,
vhodnými k dovršení očisty a posvěcení
našeho hříšného světa.
Poděl se s námi o těžkou starost,
která tíží Tvé mateřské Srdce,
a také o svou živou naději:
ať žádný člověk není ztracen!
Kéž celé stvoření může s Tebou,
Matko Boží, Něžnosti Ducha Svatého,
slavit chválu Milosrdenství
a nekonečné Lásky.
sv. Maxmilián Kolbe (1894-1943
(překlad z francouzštiny, -MD-)*

Malý slovník “Nového věku”

Na tomto místě systematicky vysvětlujeme obsah některých pojmů, s nimiž můžete přijít do styku v rámci propagace sektářského hnutí Nový věk (“New Age”), které se naplno rozběhlo i v našich sdělovacích prostředcích. Slova označená v textu */ budou v tomto slovníku postupně vysvětlena.

Keltové

Keltská kultura vznikala od 1. tis. před Kr. po celé Evropě. Nazýváme ji dnes hallstattskou kulturou. Keltská mytologie se nezachovala v písemné formě. Mimo to, co nám o ní zanechali Caesar a Lukan, je mnoho údajů pouze předmětem dohadů. Hlavními nositeli byli druidové a

ženské kněžky dryády, které plnily funkci proroků a jasnovidek. Uctívali mnoho mužských i ženských božstev, která plnila roli ochránců úrody a válečníků. Mateřské bohyně se nazývaly matrony. Žena zaujímala sociálně významné postavení. V souvislosti s národně-osvobozeneckými hnutími koncem 19. století došlo především díky anglicky píšící literatuře k renesanci Keltů ve formě zednářsky organizovaných lóží, které šířily keltské povědomí. V r. 1987 se konal ve Švýcarsku světový kongres druidských řádů, podle jehož údajů mají ve světě asi 3 mil. členů. Jen v Německu je kolem 70 lóží. Keltské postavy se staly součástí fantastických románů, filmů a comics.

Toto znovuzrození keltského kultu našlo značnou odezvu v hnutí New Age jako součást */ alternativní scény (spolu s dalšími archaickými náboženstvími). Vznikly skupiny druidů, které pěstují novopohanské rituály na vybraných místech tzv. silových polích, kde se uctívají pohanská božstva, šíří se matriarchální vědomí a provozují přírodně magické obřady (tzv. rituál slunovratu). Používá se starokeltská symbolika a provádějí vzývání, která mají zachránit svět od postindustriální katastrofy tím, že technické myšlení bude nahrazeno intuitivně-mystickým spojením s přírodou. Tím má být dosaženo návratu k původnímu evropskému duchu.

Perla Moravy - blahoslavený Jan Sarkander

3. část

Opravdová mateřská láska

V náboženských a společenských proměnách zůstala rodina Sarkandrova ve Skočově věrná původní cyrilometodějské víře. Povzbuzovaly ji k tomu patrně i příbuzenské vztahy k olomouckým biskupům té doby, k Janovi XIV. Grodeckému (1572-1574) a k Stanislavu II. Pavlovskému (1579-1598), jakož i k jezuitovi Melicharu Grodeckému, umučenému později pro víru se dvěma kněžskými spolubratry v Košicích (r. 1619).

Roku 1589 zemřel otec rodiny Řehoř Sarkander. Janovi bylo tehdy 12 let. Jakoby osiřelá se cítila ovdovělá matka Helena. Věřící a zbožná paní nemohla patřit budoucnosti vstříc s úsměvem, jak se to chválí v zrcadle vzorné hospodyně v Písmu svatém (Přísl. 31,25). Dívala se do budoucnosti s obavami. Přestala se ve Skočově cítit doma a přestěhovala se i s dětmi do Příbora. Tam už byl její syn z prvního manželství Matouš Vlčivský. U něho také vyrůstal nejstarší syn z druhého manželství Mikuláš Sarkander. Paní Helena však nepřesídlila do Příbora, aby se o ni staral syn, nýbrž aby se tam lépe mohla starat o výchovu svých dětí. V Příboře byla katolická škola. Matka Sarkanderová byla přesvědčena, že taková škola dá jejím dětem více než nábožensky rozdělený domov ve Skočově.

Nebyla to jen zdvořilost v onom posudku městske rady skočovské, když tam napsali, že Jan a jeho bratři pocházejí z řádných katolických rodičů. Tito rodiče přivedli své děti na svět, aby je podle svého nejlepšího vědomí a svědomí přivedli na správnou cestu k Bohu.

Kdysi se říkávalo: bez otce - bez chleba. Sarkandrové děti otce ztratily. Matka se jim uměla postarat o chleba. I když nelze mluvit o zámožnosti, přece jen dovedla paní Helena poslat rok po manželově smrti syna Mikuláše do škol do Olomouce a o několik let později tam poslala i Jana. Tak se postarala ještě o více než o chleba.

Na Skočovsku se vypravuje, že Janova matka chystajíc se k porodu, uchýlila se do sklepa ze strachu před vojáky. To je možné, protože v době Janova narození se na Těšínsku chystala vojna proti Polákům; pro smrt císaře Maxmiliána II. však k té vojně nedošlo. Ale matka chtěla své dítě přivést na svět nerušeně. Nyní jí záleželo na tom, aby dětem mohla poskytnout ono víc než jen chleba a víc než nerušenou existenci: nerušenou výchovu a vzdělání v původní svaté víře.

Svatá Panno Maria, Matko dobré rady, vnukni našim rodičům a zvláště matkám, dobrou radu pro výchovu dětí.

Mons. Erich Pepřík